

The background of the image is a blurred Polish flag, showing the white top half and red bottom half with a green horizontal stripe in the center. The text is centered over this background.

WIERNI OJCZYŹNIE
NA KRESACH
I W MACIERZY

The image features a large, stylized coat of arms in the background. On the left is the Polish coat of arms, a white eagle with spread wings on a red shield. On the right is the Lithuanian coat of arms, a knight on a white horse holding a spear and shield, also on a red shield. Below the shields is a blue ribbon with white text.

Wspólne dzieje Polski i Litwy

Pierwszym krokiem do utworzenia wspólnego państwa polsko-litewskiego była zawarta w 1385 unia w Krewie, stanowiąca przedślubne zobowiązania Władysława Jagiełły wobec Królestwa Polskiego.

12.

Sierpnia.

ŁĘDŹNOCZENIE WIECZNE

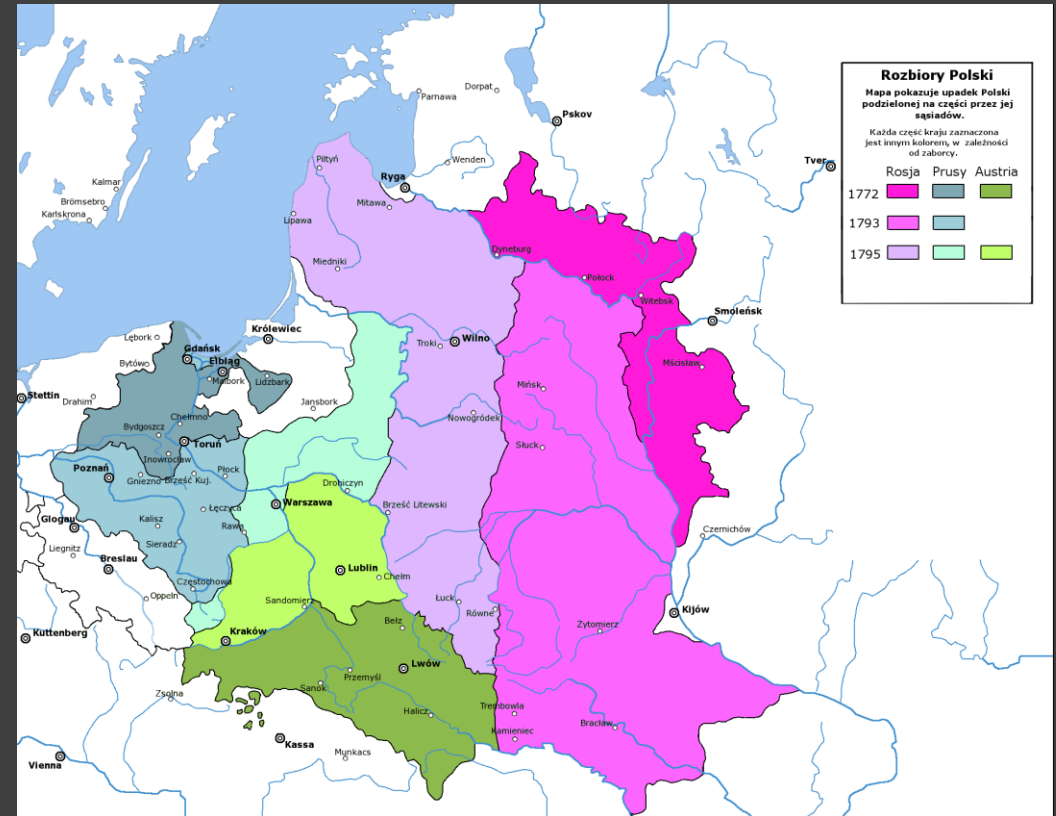
Rzeczpospolita Obojga Narodów

Dopiero w drugiej połowie XVI w. wobec braku potomka dynastii Jagiellonów przystąpiono do działań mających na celu utrwalenie międzypaństwowego związku. Federacyjna Rzeczpospolita Obojga Narodów powstała w efekcie unii lubelskiej z 1569. Zawarcie unii realnej między Polską i Litwą było jednym z głównych osiągnięć króla Zygmunta II Augusta. W rezultacie Korona Królestwa Polskiego i Wielkie Księstwo Litewskie zostały przekształcone w związek dwóch państw, które łączyła osoba wybieranego wspólnie króla, sejm, polityka zagraniczna i system monetarny, osobne zaś były skarb, wojsko, kancelaria i urzędy ministerialne. Społeczeństwo Rzeczypospolitej składało się przede wszystkim z Polaków, Litwinów i Rusinów. Wśród wyższych warstw społeczeństwa Litwy i Rusi następował szybki proces polonizacji, wyrażający się przede wszystkim w rozpowszechnieniu języka i kultury polskiej, a także religii katolickiej.

Początki złej passy

Okres dobrobytu i jedności znalazł swój koniec, kiedy klęski żywiołowe, głód, zarazy, wojny domowe, wojna północna między Szwecją i Rosją, pustoszyły terytorium Litwy. Po ziemie osłabionej Rzeczypospolitej Obojga Narodów sięgnęli wreszcie sąsiedzi. W 1772 roku miał miejsce I rozbiór Rzeczypospolitej, w 1793 i 1795 kolejne dwa, po upadku insurekcji kościuszkowskiej, Litwa została ostatecznie podzielona pomiędzy Rosję (Auksztota i Żmudź) i Prusy (Suwalszczyzna).

Pod zaborami

Rok 1795 i abdykacja Stanisława Augusta Poniatowskiego to formalny koniec unii lubelskiej. Ziemie Rzeczypospolitej Obojga Narodów znalazły się na terenie trzech różnych mocarstw. W tych warunkach jakiegolwiek wskrzeszenie unii było nierealne. Tereny te aż do I wojny światowej pozostały jednak jako ziemie bezpośrednio wcielone do Imperium Rosyjskiego. Weszły one w skład tzw. ziem zabranych. Z kolei ziemie zabrane wraz z obszarami Królestwa Kongresowego stały się częścią strefy osiedlania terytoriów rosyjskich.

Litewskie odrodzenie narodowe

Na początku XIX w. wśród spolonizowanej litewskiej szlachty zaczęło wzrastać poczucie odrębności narodowej. Rozpoczęto prace nad stworzeniem podręczników gramatyki, historii i słowników. Represje zaborcze przeciwstawiały się jednak tym próbom. Ruch rozwinął się ponownie po 1883, nabierając charakteru opozycyjnego wobec polskości. Zarzewiem sporu była też dominacja języka polskiego w liturgii. Wielu Polaków uznało te działania za „litwomanię” i separatyzm.

I Wojna Światowa i jej wpływ na stosunki polsko-litewskie

Wielowiekowe bliskie związki Polski z Litwą przerwały zabory. I Wojna Światowa i korzystny splot okoliczności międzynarodowych umożliwił odzyskanie niepodległości przez oba narody, ale odnowienie unii okazało się nierealne. Co więcej stosunki między Polską a Litwą zdominował antagonizm.

W 1918 r. Polska i Litwa odzyskały niepodległość jednak obie strony zupełnie inaczej wyobrażały sobie wzajemne relacje w przyszłości. W Polsce dominowało przekonanie o potrzebie odnowienia bliskich związków i ścisłej współpracy, nawiązując tym do wspólnej historii. Myślenie takie wpisywało się w koncepcję federacyjną Piłsudskiego, która zakładała rozbicie rosyjskiego „więzienia narodów”, odepchnięcie Rosji na wschód i stworzenie w tej strefie niezależnych państw, połączonych ze sobą więzami federacji. Koncepcja ta miała głęboki sens geopolityczny. Nie spotkała się jednak z aprobatą Litwinów, którzy obawiali się, że zbliżenie z Polską stanowić będzie zagrożenie dla ich tożsamości narodowej i prowadzić do nieuchronnej asymilacji żywiołu litewskiego.

Kością niezgody w stosunkach polsko-litewskich było Wilno. Litwini nie chcieli się wyrzec swej historycznej stolicy. Konflikt polsko litewski był obiektywnie niekorzystny dla obu stron. Mniejszość polska skazana była na szykany i funkcjonowanie w warunkach ograniczonych praw obywatelskich. Wywoływało to z kolei retorsje ze strony polskiej, które pogarszały sytuację mniejszości litewskiej. Zamrożenie stosunków między oboma państwami obiektywnie osłabiało je, zarówno na płaszczyźnie politycznej, jak i gospodarczej. Negatywne nastawienie nie pozwalało dostrzec roli Polski jako czynnika stabilizującego w regionie i znaczenia istnienia niepodległego państwa polskiego również dla samej Litwy. Dopiero wrogie działania Niemiec hitlerowskich wymierzone bezpośrednio w integralność państwa litewskiego torowały drogę nowej świadomości.

20 – lecie międzywojenne - źródło zgody, czy niezgody?

Omówienie kwestii relacji polsko-litewskich w okresie przedwojennym i wojennym musi uwzględniać przede wszystkim sprawę Wilna. Omówienie kwestii relacji polsko-litewskich w okresie przedwojennym i wojennym musi uwzględniać przede wszystkim sprawę Wilna. Miasto uznawane za kolebkę polskiej kultury kresowej i dziedzictwa historycznego po zakończeniu I wojny światowej znalazło się w granicach niepodległego państwa litewskiego. Ostatecznie na mocy ustaleń Ligi Narodów i arbitralnych decyzji Polski Wilno zostało przyłączone do terytorium II Rzeczypospolitej w 1922 roku.

Wydarzenia przez lata cieniem kładły się na stosunkach obu państw. Formalnie oba państwa pozostawały w stanie niewypowiedzianej wojny, a kolejne zmiany ekip rządzących prowadziły do wzmożenia presji dyplomatycznej na Litwę ze strony Polski. Były również źródłem dyskryminacji mniejszości polskiej na obszarach kontrolowanych przez litewski rząd zlokalizowany w Kownie. Dopiero w marcu 1938 roku stosunki między państwami zostały unormowane. Daleko było jednak do przyjacielskich więzi, które przed wiekami łączyły oba kraje.

A co przyniosła II Wojna Światowa?

Powojenne przeszerzeganie graniczne i oddanie państw bałtyckich pod kontrolę Związku Radzieckiego zakończyły polsko-litewski spór o Wilno. Miasto weszło w skład Litewskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej i zostało na trwałe odłączone od Polski. W pierwszych latach powojennych Wileńszczyznę opuściło ponad 100 tys. Polaków, którzy chcieli się osiedlić na terenie Polski. Na Litwie pozostała jednak liczna mniejszość polska, która do dzisiaj stanowi znaczący odsetek mieszkańców kraju, a do niedawna borykała się z wieloma znaczącymi problemami.

A co dziś...?

Litwa świętuje polską niepodległość

11 listopada 2018 W Wilnie
dwukrotnie został wykonany
polski hymn, a w centrum miasta
na Placu Ratuszowym zatańczyło
poloneza sto par.

Pociąg do normalności

Jeszcze niedawno Koleje Litewskie były jednym z najbardziej widocznych hamulcowych polsko-litewskiego porozumienia. Teraz relacje polsko-litewskie się poprawiają i wydaje się, że Koleje Litewskie doskonale wyczuły nowy kierunek działania. Niedawno wszyscy zachwycaliśmy się gestem Kolei Litewskich na 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Mazurek Dąbrowskiego w wykonaniu orkiestry lokomotyw dyrygowany przez Zbigniewa Lewickiego był jednym z najbardziej docenionych przez Polaków zagranicznych prezentów. Teraz pojawił się kolejny miły gest – na dworcu w Wilnie, w ramach akcji „Vilnius skaito”, pojawiły się książki w języku polskim.

Departament Mniejszości Narodowych przy rządzie Republiki Litewskiej w 2019 r. przeznaczy 271 tys. euro na projekty dotyczące rozwoju kultury mniejszości narodowych. Polskim organizacjom działającym na Litwie prze-kaze ponad 40 tys. Euro. Wśród beneficjentów znalazły się między innymi polskie organizacje społeczne, zespoły folklorystyczne, szkoły oraz media. Np. Departament dofinansuje cztery projekty Macierzy Szkolnej na sumę 4,2 tys. euro.

Sytuacja Polaków na Litwie

Polka na liście kandydatów do PE z Litwy

Pod koniec maja br. odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego. Na Litwie zostanie wybranych 11 europosłów reprezentujących ten kraj. Wśród kandydatów znaleźli się Polacy, m.in. Ewa Banel, farmaceutka, która wystartuje z listy Partii Pracy pod nr 14. Będą to czwarte wybory do PE od czasu przystąpienia Litwy do Unii Europejskiej.

Polscy posłowie przybyli do Wilna na spotkanie robocze w ramach przygotowania zgromadzenia parlamentarzystów obu krajów po blisko dziesięcioletniej przerwie. Cele Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu Republiki Litewskiej to: wspieranie rozwoju współpracy dwustronnej, wzmacnianie interesów Polski i Litwy w ramach struktur europejskich i NATO poprzez rozpatrywanie spraw interesujących oba kraje i przyjmowanie wspólnych w tym zakresie stanowisk.

Mniejszość polska na Litwie

Źródła:

https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/1199867.Unia-w-Krewie-%E2%80%93-poczatek-dziejow-polskolitewskich?fbclid=IwAR00FJgekleQMsw_MC9-09s_WXjOd_awaWE5aUZ6ah8scb9uk9UvtKvQ9II

https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Stosunki_polsko-litewskie?fbclid=IwAR1CCQPququ-Zk1MZjqWueKaMOdwwisnq4ejHJw49hpi8jBSkNjrXvjHKVA#Okres_zabor%C3%B3w

https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Rzeczpospolita_Obojga_Narod%C3%B3w?fbclid=IwAR34d9xJDbQIQpS7h_8FxYKv-l_P0cSxh0JRZmLf4USFSUfCv15E4EX7A5g

<https://historia.org.pl/2015/02/09/stosunki-polsko-litewskie-w-okresie-miedzywojennym/?fbclid=IwAR2FUEOvXoLVY5snP-rhRFa8eTH5Nmt-qImLtLe460Ax5K8jSH3mjb0e9A8>

<https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Litwa?fbclid=IwAR04OyKJdVVooN1B0VcREzeiex0eI2UEHClcxm8F2vgRDZtLN7CD3mJkMbo>

http://www.sww.w.szu.pl/index.php?id=pamiec_stosunki_polsko_litewskie&fbclid=IwAR37Wcmn2LJzoXrVUHQwA8JL09jMmuLj92SzEnSvF_bGAFNMmCZ77RjecgU

<http://www.radiozagranica.pl/8/80/Artykul/391507,Litwa-swietuje-polska-niepodleglosc?fbclid=IwAR3hmP-Cipt468KPxCwSR-BsRL8vigCo-nQIacZZ3vWYt1qgDf2FgF66s2Y>

<https://kresy24.pl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=MUHVgF4asFg&t=5s>

Wykonały:

Aleksandra Szulc, klasa II b-ch

Lidia Ziętek, klasa II b-ch

Uczennice II Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego
w Tomaszowie Mazowieckim